

Til lovforslag nr. L 113 B. Tillægsbetænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 18. maj 2000

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af realkreditloven

(Koncernregler m.v.)

Udvalget har, efter at lovforslag L 113 ved 2. behandling blev delt i to lovforslag, L 113 A og L 113 B, og L 113 B blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til økonomiministeren, som denne har besvaret skriftligt og mundtligt.

Et af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag 1 til denne tillægsbetænkning.

En oversigt over samtlige lovforslagets bilag er optrykt som bilag 2 til denne tillægsbetænkning.

Der er af økonomiministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at ministeren i sin besvarelse af spørgsmål 54, jf. L 112 – bilag 60, om, hvorvidt hun ville give tilsagn om at tage problemstillingerne vedrørende samtykke, definitionen af begrebet »sædvanlige kundeoplysninger« og spørgsmålet om afgrænsningen af, hvad et finansielt institut, der har modtaget oplysninger i medfør af § 100 b, stk. 2, efterfølgende kan anvende oplysningerne til, op straks i næste folketingssamling, har tilkendegivet følgende: »Jeg kan bekræfte, at jeg agter at tage de problemstillinger, som nævnes i spørgsmålet, op til oktober. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at få et uddybet beslutningsgrundlag, både for så vidt angår afgrænsningen af begrebet »sædvanlige kundeoplysninger« samt anvendelsen af disse oplysninger, og for så vidt angår ændrede krav vedrørende sam-

tykke. Ligeledes skal forholdet til EU-retten inddrages.

Jeg vil samtidig undersøge, hvorvidt det er muligt på det finansielle område at videreføre den nugældende retstilstand, hvorefter der kræves udtrykkeligt samtykke til videregivelse af registrerede oplysninger om forbrugere i markedsføringsøjemed.«

Herefter indstiller et *mindretal* (Venstres, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af økonomiministeren stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af økonomiministeren stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkeparti og Dansk Folkeparti medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1-3, 5, 7 og 9-11 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse*, men agter at stemme for de under nr. 3, 5 og 9 stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (Frihed 2000's medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af økonomiministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL og FRI):

1) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 3, stk. 3, ændres »§ 2, stk. 5« til: »§ 2, stk. 7«.

2) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 77, stk. 10, ændres »§ 61, stk. 3« til: »§ 61, stk. 2«.

Af et mindretal (SF), tiltrådt af et mindretal (DF, EL og FRI):

3) I det under nr. 21 foreslåede § 100 b, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nye punktummer:

»Sådanne oplysninger må ikke anvendes til markedsføring og rådgivning. Som sædvanlige kundeoplysninger anses oplysninger om:

- a) navn,
- b) adresse,
- c) stilling,
- d) kontonummer,
- e) antal konti,
- f) kontienes art,
- g) kontienes størrelse.«

Af økonomiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, CD, RV og KRF):

4) I den under nr. 21 foreslåede § 100 b affattes stk. 2 således:

»Stk. 2. Sædvanlige oplysninger om kundeforhold kan, såfremt videregivelsen er erhvervs-mæssigt begrundet, videregives til koncernvirksomheder, der er underlagt en tavshedspligt som nævnt i stk. 1.«

Af et mindretal (SF), tiltrådt af et mindretal (DF, EL og FRI):

5) I den under nr. 21 foreslåede § 100 b udgår stk. 3.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

Af økonomiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, CD, RV og KRF):

6) I den under nr. 21 foreslåede § 100 b udgår stk. 3, og i stedet indsættes som nye stykker:

»Stk. 3. Oplysninger kan videregives til realkreditinstituttets moderselskab til brug for risikostyring af virksomheder i koncernen, jf. § 77, stk. 4, såfremt moderselskabet er en finansiel virksomhed, jf. § 77 a, stk. 1. Dette gælder dog ikke oplysninger om rent private forhold. Oplysninger, jf. 1. pkt., kan ikke videregives eller anvendes til markedsføring eller rådgivning.

Stk. 4. Oplysninger om privatkunder kan ikke videregives til brug for risikostyring, jf. stk. 3, bortset fra de særlige tilfælde, hvor oplysningerne om en privatkunde vedrører forpligtelser, der har eller vil kunne få en betydelig størrelse.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

Af et mindretal (SF), tiltrådt af et mindretal (DF og FRI):

7) I den under nr. 21 foreslåede § 100 b affattes stk. 4, der bliver stk. 3, således:

»Stk. 3. Kunden kan meddele sit samtykke til videregivelse af andre oplysninger end sædvanlige kundeoplysninger. Der kan ikke gives samtykke til videregivelse af oplysninger om rent private forhold. Såfremt oplysningerne vedrører andre personer end kunden selv eller personer, som kunden er værge for, skal samtykkeerklæringen ved underskrift tiltrædes af disse personer. Samtykket skal gives skriftligt på en særskilt formular og gælder i 2 år fra underskrivelsen. Det skal af aftalen fremgå, hvilke nærmere afgrænsede oplysninger der kan videregives, ligesom det udtrykkeligt skal fremgå, til hvem disse oplysninger kan videregives, og det kan aftales, at samtykket skal være gældende for en kortere periode end 2 år. Kunden kan til hver en tid skriftligt tilbagekalde sit samtykke. Virksomheder i koncernen, til hvem oplysningerne videregives, bliver ved videregivelsen forpligtet af den indgåede aftale.«

Af økonomiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, CD, RV og KRF):

8) Det under nr. 21 foreslåede § 100 b, stk. 5, udgår.

Af et mindretal (SF), tiltrådt af et mindretal (DF, EL og FRI):

9) I den under nr. 21 foreslåede § 100 b affattes stk. 6, der bliver stk. 5, således:

»Stk. 5. Pengeinstituttet skal udarbejde retningslinjer for, i hvilket omfang kundeoplysninger kan videregives. Retningslinjerne skal være offentligt tilgængelige og skal, når samtykke meddeles, jf. stk. 4, udleveres til kunden sammen med en genpart af den skriftlige samtykkeerklæring.«

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL og FRI):

10) Nr. 22 affattes således:

»23. I § 101, stk. 1, ændres »§ 2, stk. 5« og »§§ 60-65« til: »§ 2, stk. 7« og »§§ 60-64«.

Til § 2

11) I *stk. 1* ændres »1. april 2000« til: »1. juni 2000«.

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 2

Ændringsforslagene er af redaktionel karakter.

Til nr. 3

Under behandlingen af nærværende lovforslag er det kommet frem, at der er sket et skred i begrebet »sædvanlige kundeoplysninger«. Derfor præciseres indholdet af bemærkningerne til 1989-lovforslaget, hvorved bestemmelsen indførtes, nu i selve lovforslaget. Således medfører ændringsforslaget, at den opstilling af oplysninger, der findes i ministerens bemærkninger til nærværende lovforslag, bortfalder. Det er herefter kun de oplysninger, som udtrykkeligt er defineret som sædvanlige i bemærkningerne til 1989-loven, som kan anses som sædvanlige kundeoplysninger. Endvidere foreslås det, at sædvanlige kundeoplysninger ikke må anvendes til markedsføring og rådgivning.

Til nr. 4

§100 b, stk 2, er en videreførelse af den hidtil gældende § 101 b, stk. 6, 3. pkt.

Af bemærkningerne hertil fremgik følgende: »Det foreslås, at der skabes parallelitet til de regler om tavshedspligt, der gælder for pengeinstitutter i lov om banker og sparekasser, da de oplysninger, som et realkreditinstitut modtager om låntager, er af samme karakter som de oplysninger, pengeinstituttet modtager om deres kunders

forhold. Bestemmelsen svarer derfor til § 54, stk. 2, i lov om banker og sparekasser.

Den foreslåede bestemmelse tilsigter således at indføre tavshedspligt for ansatte m.v. i realkreditinstitutter, der også omfatter forhold, som en låntager har betroet et realkreditinstitut, da det er i låntagerens berettigede interesse over for offentligheden at kunne hemmeligholde følsomme oplysninger om forretningsforhold, som institutterne måtte være i besiddelse af, samt de personlige oplysninger af privat fortrolig karakter, der måtte ligge til grund for den enkelte lånesag.

Låntageren må således have et berettiget krav på, at oplysninger om deres økonomiske forhold, herunder hvorledes værdien af deres faste ejendom bliver vurderet, ikke kan komme til andres kendskab, fordi de tager lån i deres realkreditinstitut.«

Det bemærkes, at der af bemærkningerne til bestemmelsen i bank- og sparekasseloven fremgik følgende om sædvanlige kundeoplysninger:

»Det anføres i betænkning 1108/1987 om brancheglidning, at når der etableres finansielle koncerner, opstår der særlige problemer i relation til denne tavshedspligt, idet de enkelte dele af koncernen vil være interesserede i at kunne anvende oplysninger, der findes i andre dele af koncernen. Når der er tale om oplysninger, der befinder sig i samme koncern, vil overholdelsen af tavshedspligten ofte vanskeliggøres af, at selskaberne kan have lokalefællesskab, fælles personale og fælles bogføringssystemer. Det anbefales derfor i betænkningen at lempe tavshedspligten, så den tilpasses de faktiske tilstande.

Tavshedspligten efter § 54, stk. 2, forhindrer endvidere en effektiv udnyttelse af fælles kapacitet, herunder navnlig edb-systemer, i finansielle koncerner, som ofte netop er etableret med henblik på gennem stor- og samdriftsfordele at opnå en reduktion af omkostningsniveauet.

På den baggrund foreslås det i 2. pkt., at sædvanlige kundeoplysninger kan udveksles mellem virksomhederne i en finansiell koncern, når disse er undergivet tavshedspligt. Sådanne oplysninger kan være almindelige stamoplysninger (ktothavers navn, adresse, stilling m.v). Endvidere kan der være tale om oplysninger af økonomisk karakter (kontienes art, antal og størrelse).«

Af bemærkningerne til bestemmelsen i bank- og sparekasseloven fremgik endvidere følgende om samspillet med registerlovgivningen:

»Det bemærkes, at samkøring af koncernselskabers registre eller videregivelse af oplysninger om forbrugere til brug ved markedsføring tilige reguleres af bestemmelserne i § 4, stk. 4, jf. stk. 5, og § 4 b i lov om private registre m.v.«

Der er således tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse om sædvanlige kundeoplysninger.

Til nr. 5

Da ledelsen i de finansielle institutter i en koncern hver især er forpligtede til at påse, at instituttet overholder gældende lovgivning, synes behovet for videregivelse af oplysninger til brug for koncernstyring ikke at have en sådan vægt, at det berettiger til videregivelse af fortrolige oplysninger om kunder. Det foreslås derfor, at bestemmelsen udgår.

Til nr. 6

Med ændringsforslaget præciseres det, at oplysninger alene kan videregives til moderselskaber med hjemmel i § 100 b, stk. 3, hvis videregivelsen sker til brug for koncernens risikostyring. Endvidere præciseres det, at oplysninger, der vedrører rent private forhold, ikke kan videregives med hjemmel i § 100 b, stk. 3.

Finansielle virksomheders risici opdeles traditionelt i 3 kategorier: kreditrisici, markedsrisici og operationelle risici. Kreditrisici er de risici, den finansielle virksomhed påtager sig, for at kunder ikke kan honorere deres forpligtelser over for den finansielle virksomhed, mens markedsrisici er de risici, den finansielle virksomhed påtager sig i forbindelse med svingende renter og kursudsving på aktier, valuta og andre investeringer samt på rentegarantier på livsforsikringer. Operationelle risici er de risici, en finansiell virksomhed løber i forbindelse med den daglige drift, f.eks. risikoen for at computersystemet bryder ned, risikoen for at en fejl påfører den finansielle virksomhed et erstatningskrav, juridiske risici eller imagerisici, som er de risici, en finansiell virksomhed løber for at få et dårligt omdømme f.eks. som følge af retssager eller dårlig omtale i pressen. Ud over de tre traditionelle kategorier har forsikringselskaber en risiko ved forsikringsforretningen, hvorved forstås sandsynligheden for, at forsikringsbegivenheden indtræffer.

Videregivelse af oplysninger efter stk. 3 vil således ikke kunne begrundes i hensynet til admi-

nistrative besparelser, eller at det administrativt er praktisk.

For at tydeliggøre reglen indeholder ændringsforslaget en udtrykkelig bestemmelse om, at de videregivne oplysninger ikke må anvendes til markedsføring eller rådgivning. Dette fremgår allerede af bemærkningerne til lovforslaget.

Det foreslås, at oplysninger om privatkunder kun i særlige tilfælde skal kunne videregives til brug for risikostyring af virksomheder i koncernen. Oplysninger om almindelige lønmodtagere vil som udgangspunkt ikke kunne videregives med hjemmel i stk. 3. Oplysninger om privatpersoner vil kun kunne videregives, hvis oplysningerne vedrører forpligtelser, der aktuelt eller potentielt er af væsentlig betydning for en virksomhed i koncernen. Ved forpligtelser forstås enhver type af økonomisk eller juridisk mellemværende mellem privatkunden og virksomheder i koncernen. Forpligtelser omfatter således blandt andet lån og indlån, besiddelse af kapitalandele, retssager m.v.

Et eksempel på videregivelse af oplysninger om privatkunder i medfør af stk. 3 er den situation, hvor en privatkundes sagsanlæg må antages at have betydning for en virksomhed i koncernen, fordi sagsanlægget aktuelt eller potentielt vedrører krav af en betydelig størrelse.

Privatkunder omfatter ikke offentlige myndigheder eller erhvervs-kunder.

Økonomiministeriet vil tage initiativ til, at sektoren i samarbejde med Forbrugerrådet udarbejder et adfærdskodeks (»best practice«) i relation til virksomhedernes behandling af personoplysninger efter de finansielle love. Dette vil ske med henblik på at sikre en konstruktiv dialog om lovforslagets bestemmelse om, at virksomhederne skal udarbejde offentligt tilgængelige retningslinjer om videregivelse af kundeoplysninger.

Til nr. 7

I forbindelse med behandlingen af nærværende lovforslag har det vist sig nødvendigt at stramme op på reglerne for afgivelse af samtykke. Når en kunde afgiver oplysninger til et finansielt institut, eller når det finansielle institut registrerer oplysninger som følge af kundeforholdet, må kunden kunne have fuld tillid til, at oplysningerne, som i sagens natur er private, bliver behandlet fortroligt, og at de ikke kan blive brugt andre steder end i det direkte kundeforhold,

medmindre kunden har givet sit udtrykkelige skriftlige samtykke. For at sikre, at kunden er bekendt om samtykkets konsekvenser, og for at undgå, at afgivelse af samtykke bliver en forudsætning for aftalens indgåelse, foreslås det, dels at samtykket skal gives skriftligt og kun for 2 år ad gangen, dels at kunden ikke kan fraskrive sig retten til at tilbagekalde samtykket, og at tilbagekaldelse kan ske når som helst. Endelig medfører forslaget, at også andre fysiske eller juridiske personer, som de fortrolige oplysninger vedrører, får adgang til at modsætte sig videregivelsen.

Til nr. 8

Efter § 100 b, stk. 5, i det fremsatte lovforslag skal realkreditinstituttet påse, at de personer, der får kendskab til oplysningerne, er bekendt med deres tavshedspligt.

Med det fremsatte lovforslag fastsættes der tavshedspligt for medlemmer af ledelsen i visse finansielle holdingselskaber. Da denne personkreds således vil være pålagt tavshedspligt efter

loven, synes det ikke nødvendigt yderligere at stille et nyt krav om, at realkreditinstituttet skal påse, at modtagerne er bekendt med denne tavshedspligt.

Det foreslås således, at bestemmelsen i stk. 5 udgår af lovforslaget.

Til nr. 9

Ændringsforslaget stilles med henblik på at sikre, at kunderne informeres bedst muligt, dels om instituttets retningslinjer for behandling af kundeoplysninger, dels om konsekvenserne og indholdet af en aftale om samtykke til videregivelse af oplysninger.

Til nr. 10

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 11

Da det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt er passeret, foreslås det, at loven træder i kraft den 1. juni 2000.

Frode Sørensen (S) nfm. Ole Vagn Christensen (S) Claus Larsen-Jensen (S)

René Skau Björnsson (S) Bjarne Laustsen (S) Ole Sohn (SF) Sonja Albrink (CD)

Morten Helveg Petersen (RV) Frank Aaen (EL) Svend Erik Hovmand (V) Pia Larsen (V)

Kim Andersen (V) Peter Brixtofte (V) fmd. Pernille Sams (KF) Kirsten Jacobsen (FRI)

Egil Møller (DF) Ole M. Nielsen (KRF)

Et af udvalgets spørgsmål til økonomiministeren og dennes svar herpå er optrykt efter ønske fra Venstre*Spørgsmål 54:*

Vil ministeren tage problemstillingerne vedrørende:

- a) samtykke
- b) definitionen af begrebet »sædvanlige kundeoplysninger« samt
- c) spørgsmålet om afgrænsningen af, hvad et finansielt institut, der har modtaget oplysninger i medfør af stk. 2, efterfølgende kan anvende oplysningerne til op straks i næste folketingssamling?

Ministeren bedes i tilknytning hertil oplyse, hvilke overvejelser hun gør sig i relation til de finansielle institutters oprettelse af forskellige former for registre i perioden indtil ovennævnte problemstillinger er afklaret i Folketinget.

Svar:

De nye elementer i L 112 består i, at der foreslås en udvidet adgang til at videregive kundeoplysninger til moderselskaber til brug for risikostyring af virksomheder i koncernen, samt disse underlægges tavshedspligt. Der er desuden sket en præcisering af bestemmelsen om risikostyring i det ændringsforslag, som jeg har fremsendt til L 112.

Lovforslagets bestemmelser om sædvanlige kundeoplysninger og samtykke er en videreførelse af den gældende retstilstand.

Jeg kan bekræfte, at jeg agter at tage de problemstillinger, som nævnes i spørgsmålet, op til

oktober. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at få et uddybet beslutningsgrundlag, både for så vidt angår afgrænsningen af begrebet »sædvanlige kundeoplysninger« samt anvendelsen af disse oplysninger, og for så vidt angår ændrede krav vedrørende samtykke. Ligeledes skal forholdet til EU-retten inddrages.

Jeg vil samtidig undersøge, hvorvidt det er muligt på det finansielle område at videreføre den nugældende retstilstand, hvorefter der kræves udtrykkeligt samtykke til videregivelse af registrerede oplysninger om forbrugere i markedsføringsøjemed.

I den forbindelse skal jeg gøre opmærksom på, at Justitsministeriet i svar på spørgsmål til Folketingets Retsudvalg og Erhvervsudvalg har oplyst, at det giver anledning til betydelig tvivl, om det vil være i overensstemmelse med direktivet om behandling af personoplysninger at indføre en generel ordning, hvorefter der altid skal indhentes kundens samtykke til videregivelse af oplysninger om forbrugere til brug ved markedsføring.

Jeg kan desuden oplyse, at jeg vil informere den finansielle sektor om de nævnte initiativer, således at de berørte virksomheder er fuldt ud bekendt hermed. Med Finansrådets henvendelser til Erhvervsudvalget går jeg ud fra, at sektoren selv i den mellemliggende periode vil medvirke til at opretholde en betryggende retsstilling for kunderne i relation til markedsføring.

Bilagsoversigt vedrørende L 113 i ERU

Bilagsnr.	Titel
1	• Høringsnotat og hørings svar
2	• Tværgående notat, der beskriver hørings svarenes bemærkninger vedrørende de foreslåede ændringer af koncernreglerne i L 112-117
3	• Henvendelse fra Realkreditrådet om L 113
4	• spm. 1 om, at ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7. januar 2000 fra Realkreditrådet, jf. L 113 - bilag 3, til økonomiministeren
5	• Henvendelse fra De danske Landboforeninger, Landbrugsraadet og Dansk Familielandbrug om L 113
6	• spm. 2 om ministeren vil kommentere henvendelsen af 19. januar 2000 fra Landbrugsraadet, jf. L 113 - bilag 5, til økonomiministeren
7	• Meddelelse vedrørende de finansielle institutters tavshedspligt
8	• spm. 3 om deling af lovforslaget, til økonomiministeren
9	• svar på spm. 1 om, at ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7. januar 2000 fra Realkreditrådet, jf. L 113 - bilag 3, til økonomiministeren
10	• svar på spm. 2 om ministeren vil kommentere henvendelsen af 19. januar 2000 fra Landbrugsraadet, jf. L 113 - bilag 5, til økonomiministeren
11	• Kopi REU: spm. 14 om oversigtsnotat om berøringspunkter med andre lovforslag, til justitsministeren
12	• svar på spm. 3 om deling af lovforslaget, til økonomiministeren
13	• Kopi SAU: Orientering om udarbejdelse af ændringsforslag til L 113
14	• Ændringsforslag til 2. behandling fra økonomiministeren
15	• Meddelelse vedrørende samrådet den 11. maj 2000
16	• Meddelelse vedrørende yderligere samrådsspørgsmål til samrådet den 11. maj 2000
17	• Meddelelse om, at ændringsforslag nr. 1-9 af 28. april 2000 trækkes tilbage
18	• Ændringsforslag til 2. behandling fra økonomiministeren
19	• Meddelelse vedrørende materiale til samrådet den 11. maj 2000
20	• Kopi ERU: spm. 52 om, at ministeren bedes udarbejde en skematisk oversigt, der beskriver de enkelte lovforslag med relation til L 147 og forslagernes indbyrdes forskelle og ligheder, til erhvervsministeren, justitsministeren og økonomiministeren
21	• Betænkning afgivet 4. maj 2000
22	• bilag til bagetaget, Kopi ERU: samrådssp. E om ministeren bedes oversende et notat, der beskriver reglerne om de finansielle institutters tavshedspligt i de øvrige EU-lande, til økonomiministeren
23	• Kopi ERU: spm. 55 om ministeren bedes oversende sit talepapir fra samrådet den 11. maj 2000, til erhvervsministeren, justitsministeren og økonomiministeren

Bilagsnr.	Titel
24	● Kopi ERU: spm. 56 om ministeren bedes oversende et notat, der beskriver reglerne om finansielle institutters tavshedspligt i de øvrige EU-lande, til økonomiministeren
25	● Meddelelse med oversigt udarbejdet af Økonomiministeriet, Justitsministeriet og Erhvervsministeriet
26	● Ændringsforslag til 2. behandling fra økonomiministeren
27	● Udkast til tillægsetænkning
28	● 2. udkast til tillægsetænkning
29	● Ændringsforslag til 3. behandling af økonomiministeren
30	● Kopi L 112: Bilagshenvisning vedrørende svar på spørgsmål 52, 55 og 56